

VAS ÉS FÉMMUNKÁS

Előfizetési ára: A Romániai Vas-, Fém- és Vegyipari Munkások Országos Szövetségének Hivatalos Közlönye
Egész évre 60 Lei, félévre 30 Lei, negyedévre 15 L, egyes szám 5 L.
Megjelenik minden hó 1-én

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Cluj-Kolozsvár, Calea Victoriei 59.
(volt Magyar-utca) — Telefon 484.

Ujév küszöbén, új harcok kezdetén

A végtelen Idő örökmozgó óráján ismét lepergett egy szenvedésekkel dusan megtermékenyített esztendő. S mi itt állunk az ujév küszöbén, a titokzatos jövőbehaladás első lépcsőjén. Szemünk hasztalan fürkészi kutató tekintettel az előttünk távongó ismeretlenséget, kezünk hasztalan kísérel meg a jövő titkait borító függöny szétlebbentését. Remények fellángoló tüzei és csüggedések kialvó kétségei között hiába öröklődik énünk. A nagy Sötétséget meg nem világítja sem a lidércfény imbolygó cikázása, sem a pásztortűz távoli lángja. S ha nem lennénk szervezett munkások s ha nem lennénk szociáldemokraták, a bizonytalanság érzetéből fakadó olyan lelkigyötrelmekkel indulnánk neki az új esztendőnek, mint a vak koldus az ismeretlen utnak...

Tízestendős küzdelem után virrad reánk az első olyan ujév, amelyről azt mondhatjuk; biztatást nyújt egy jobb esztendő felé; hogy az új számmal megjelölt kalendárjumi nap egyúttal egy új korszaknak a kezdetét is jelenti. A távongó esztendő magával viszi végtelen koporsójában nem csupán az emberi sorstragédiákat, hanem annak a társadalmi rendszernek első korszakát is, amely e sorstragédiák előidézője volt. Az elmúlt év utolsó napjain zajlott le a társadalmi harcnak első felvonása: a reakció és demokrácia közötti élet-halál küzdelem, mely a demokrácia győzelmét juttatta diadalra. E kemény küzdelemben mi vasasok is kivettük részünket. Ott voltunk mindenütt, ahol a küzdelem döntőcsatái zajlottak; ahol vasasökökre és acélszivre szükség volt. És őrszemei vagyunk annak is, hogy az elmúlt korszak többé föl ne támadjon, hogy annak helyébe új, szebb, igazságosabban fölépített uralkodó rendszer jöjjön. S mert nem élünk az álmodozók világában, tudjuk, hogy az ujév eljövetele új harcok kezdetét is jelenti.

A háboru zivatarában összeomlott a régi világ s az ipari átalakulás szülte zavarok ezt az összeomlást még teljesebbé teszik. A fejlődő géptechnika és az új ipari rendszer ezrével szorítja ki a szakmunkásokat az iparból, nem csupán ideiglenes időtartamra, hanem véglegesen. A modern tőkésrendszer kitermelte saját sirásóinak egy új kategóriáját: az örök munkanélküliek táborát, azokét, akiknek saját szakmájukban való elhelyezése nagyon kétséges s mivel ez a jelenség minden szakmában mutatkozik, kialakul az ipari munkásoknak egy olyan tábor, amely sehoh sem tud majd elhelyezkedni. A hatalmas ipari fejlettségű nyugati államokban ez a jelenség aggasztó méreteket ölt s a gazdasági életnek egyik legsúlyosabb problémája.

Romániában e jelenségnek csupán kezdeti tünetei láthatók egyes szakmákban. S a kétszázézer munkanélküli, amelyet ujév napja a legnagyobb nyomor és bizonytalanság közepette talál, egyelőre nem ennek a jelenségnek, hanem a letűnt kormányzati rendszer rossz gazdaságpolitikájának áldozatai. Az új kormány új gazdaságpolitikát hirdet. S ezt meg is kell valósítania, mert osztályérdeke, tehát létérdeke fűződik hozzá. Az új kormány hangsúlyozza, hogy az ipar fellendítésére különösen nagy figyelmet fog fordítani, ami tekintve az ország természetét kincseit, a legtermészetesebb és legésszerűbb gazdaságpolitika. A munkásságnak is létkérdése fűződik az ipar fellendítéséhez, hiszen tízesztendő nyomorát éppen az idézte elő, hogy az azelőtti kormány nemhogy elősegítette

volna az ipar kibontakozását, ellenkezőleg, mindent elkövetett a már meglévőnek is visszafejlesztésére és megbénítására. Az ipar nagyarányu kifejlődéséhez szükséges tőkével azonban nem rendelkezik az ország. Kénytelen tehát teret engedni a külföldi tőkének. A külföldi tőke tehát be fog özölni az országba építőerejével és kizsákmányoló törekvéseivel egyetemben. S mert mentől erősebb a tőke, annál kifejlődtebb a kizsákmányoló tendenciája is, a romániai munkássztály voltaképpen most fog eljutni gazdasági osztályharcának legnehezebb szakához.

A bel- és külföldi tőkének egyesülése olyan erőt képvisel majd a munkássztállyal szemben, amelyet ez ellensúlyozni csupán akkor lesz képes, ha szervezett erejét a legtökéletesebben koncentrálja. Az erők koncentrállásának módja pedig: *szervezeteink minél nagyobb arányu kiépítése, mentől nagyobb vasipari munkástömegek megszervezésével.*

Bennünket, vasipari munkásokat, legközvetlenebbül érint ez a probléma, mert a nemzetközi nehézasipari tőke elsőként jelenik meg az országban és ezzel reánk hárul a feladat, hogy a gazdasági osztályharc előcsapataként szerepeljünk a belföldi tőkével egyesülő nemzetközi kapitalizmus elleni küzdelemben. Mindenki előtt világos lehet: a nemzetközi tőke nem az ország, nem a nép s legkevésbé a munkássztály iránti idealizmustól vezettetve helyezkedik el az ország iparában, hanem a kínálkozó nyereség, a kiapadhatatlannak mutakozó profit reményében. S a már előre kikalkulált profitot ki fogja sajtolni a munkásságból, ha ennek érdekében bármilyen eszközt is kell igénybe veyen. A jelenlegi helyzet különösen kedvező e tekintetben a nemzetközi kapitalizmus részére. A jelenleg megszervezett vasipari munkások ereje sokszor arra sem volt elegendő, hogy a belföldi tőkével szemben eredményes harcot folytasson, mennyivel kevésbé lesz elég ahhoz, hogy a nemzetközi tőkével szembeszálljon. Hogy milyen erőt képvisel a nemzetközi kapitalizmus, azt láthatuk németországi szaktársaink esetében, amikor törvényeket felrugva zártak ki negyedmillió szaktársunkat. Ilyen s még ennél nagyobb hatalommal szemben mit jelent az a néhány ezer szervezett romániai vasmunkás, amely a tőkével szembeni harca mellett még az egységbontók ellen is kell harcoljon, hogy a meglévő szerveztségét megóvja a kapitalizmus segítőcsapatának a bolsevizmus káros törekvéseivel szemben.

Ujév napján ezek, a jövő utunkat, jövő teendőinket meghatározó gondolatok kell foglalkoztassanak bennünket. S ha e gondolatok a jövő előttünk távongó homályában nem találják a kivezető utat, megmutatja ezt szerveztségünk s eszmei alapunk: a szociáldemokrácia. Mert a jövő utjai csupán azok előtt áttörhetetlen sötétségűek, akik szerveztlenségük egyedülvalóságá-

ban s eszmei hit hiányában úgy bolyonganak a földön, mint a pályájából kilépett égtest a nagy világűrben. Aki tudja, hogy: *a szerveztség az erő; a szociáldemokrácia a cél, az előtt nincsenek a holnapnak sem titkai, sem bizonytalanságai, sem kialvó reményei, sem fellobbanó csüggedései; az tudja, hogy az új év: új harcok kezdete, s hogy az új harcok mindig közelebb és közelebb visznek a célhoz; de azt is, hogy a cél annál közelebb van, mentől nagyobb szervezett tábor masiroz a hozzávezető uton.*

Mindannyiunk föladata, hogy az ujév intelmeit megszivelljük, hogy ujult erővel fogjunk hozzá szervezetlen szaktársaink megszervezéséhez, hogy a szerveztség acélfala fogadja a belföldi és nemzetközi tőke támadásait, hogy a szerveztség ez acélfalán megtörjön a világkapitalizmus, mert csupán a világkapitalizmus legyőzésével virrad fel minden ország munkássága részére az igazi boldog ujév.

Munkáskövetelések és a trónbeszéd

Alkotmányos monarchiákban az a szokás, hogy az országgyűlés megnyitása alkalmával az uralkodó vagy helyettese ugynevezett trónbeszédet intéz a törvényhozás tagjaihoz. E trónbeszédben utalás történik az általános helyzetre és egyúttal a törvényhozás teendői is körvonalaztatnak, felsorakoztatván benne a törvényhozótestületek munkaprogramját.

Az új parlament megnyitása alkalmával fölolvastott trónbeszédben utalás történik arra vonatkozóan is, hogy mi a teendője a parlamentnek a munkássztály helyzetének megjavítását illetően és a trónbeszédnek ez a része a következő: *„Kormányunk igyekszik a munkássztály sorsán javítani és törvényt fog beterjeszteni az egyéni és kollektív munkáról”.* Tudni kell azt is, hogy a trónbeszédet a kormány szövegezi meg, tehát annak kormányzati teendőit, törekvéseit és céljait tartalmazza.

E szempont figyelembevételével bírálva a trónbeszédet kijelentjük, hogy ez a legnagyobb elégtelenséget kell kiváltsa a munkásságból. Mert ha igaz is az, hogy az azelőtti kormányok alatt, kivétel nélkül akár liberális, avagy Averescanus volt az, soha egyetlen szóval sem történt említés a trónbeszédben a munkásságról, mégis elvártuk volna, hogy a jelenlegi kormány a munkássztály ezernyi sérelmeit ne intézze el egy odavetett mellékmondattal.

Tudjuk azt, hogy a trónbeszéd nem ölelheti fel a munkásság minden sérelmének mikénti orvoslását, de bizonyos az is, hogy a munkásságnak vannak sokkal súlyosabb természetű sérelmei, amelyet sürgősen orvosolni kell, mint az egyéni és kollektív munka szabályozása, bár ennek jelentőségét is elismerjük. Sokkal megnyugtatóbb lett volna, ha a trónbeszéd inkább azt jelentette volna be, hogy a kormány sürgős kötelessége a *kortátlatlan sztrájkzabadságot biztosítani a munkásság részére, továbbá az állami munkanélküli segélyt, a minimális munkabért és a minden hatósági ceremóniáktól mentes szakszervezeti szabadságot, hogy ne kelljen olyan sok erkölcsi és anyagi energiát pocskolni egy-egy szervezet jogiszemélyiségének elnyerésére.*

Szembetűnő jelenség ugyanakkor, amikor a trónbeszéd csupán egy rövid mondatban emlékezik meg a munkássztály sorsáról, melyet *„javítani igyekszik”*, ugyanakkor a mezőgazdasági tényező, vagyis a kisbirtokosság helyzetének javítására teljes munkaprogramot ölel fel a trónbeszéd. Tudjuk, hogy a nemzeti-parasztpárt,

BOLDOG ÚJ ÉVET

kívánunk szaktársainknak, elvtársainknak
és összes jóakaróinknak

1929

vagyis a jelenlegi kormányt a falusi tömegekre támaszkodik. Elismerjük annak a helyességét is, hogy azokon a tömegeken is segíteni kell, mert eléggé siralmas helyzetben vannak, az is tagadhatatlan, hogy a falusi tömegek gazdasági helyzetének megjavítása az ipari fellendülés érdekében is szükséges. De mindezeknek elismerése mellett is föl kell vetnünk a kérdést, az-e a célja a kormánynak, hogy az ipar és az ipari munkásosztály hátrányára és terhére akarja a mezőgazdaságot s a kisbirtokosság érdekeit előbbrevinni? Ha ez a célja, eléggé szerencsétlen és elhibázott kormányprogramnak kell ezt minősítenünk, amelynek rendkívüli káros következményei lesznek.

A modern mezőgazdaság megteremtéséhez, modern mezőgazdasági iparra is szükség van. Tehát párhuzamosan kell támogatni az ipart és mezőgazdaságot és legalább is párhuzamosan kell támogatni ennek termelő tényezőit. S anélkül, hogy elfogultak lennénk, meg kell állapítanunk, hogy az utóbbi tíz év alatt — nem beszélve az előbbi évekről — az ipari munkásosztály gazdasági helyzete sokkal alatta maradt a mezőgazdasági termelő tényezők helyzeténél s így a kormány első kötelessége az ipari munkásosztály helyzetén sürgősen és gyökeresen segíteni.

A trónbeszéd bizonyítja, hogy a munkásosztálynak e tekintetben nem szabad a kormány jóindulatára bízni magát, hanem erős szervezethez kell a kormányt arra készíteni, hogy ne csak „igyekezzen“ javítani a munkásosztály sorsán, hanem határozottan teljesítse annak követeléseit.

Törvényes munkásvédelem és szakszervezeti mozgalom

A munkásság szakszervezeti mozgalma nagy erőfeszítéssel küzd többek között a munkaidő megrövidítéséért, a műhely veszélyektől mentes, egészséges berendezéséért. A szervezett munkásság nemcsak bérharcokat folytat, hogy a munkáltatókat ezen a téren engedmények adására kényszerítse, hanem politikai nyomást is gyakorol az államhatalomra, hogy a munkaidő, a bérfizetés módja, az ipari egészségügy stb. kérdéseiben törvényes védelmet eszközöljön ki a maga számára. A legtöbb munkásvédelmi törvény küzdelem eredménye. S azt nemcsak a körülmények bizonyítják, hogy az ilyen törvények zömét heves munkásmozgalmak előzték meg, hanem az a tény is, hogy a törvényes munkásvédelem a legerősebb a gyárban, ahol legszervezettebb a munkásság, sokkal gyengébb a kisiparban, leggyengébb a háziiparban, a földművelésben és a háziiparban.

Miért küzd a munkásság épp az a rétege legjobban a törvényes munkásvédelemért, amely szervezethez fogva a munkáltatóval szemben gyakorolja a törvényes védelem biztosít számára? Ennek a jelenségnek több oka van. Ha a törvény bizonyos fajtájú védelmet nyújt, pl. a munkaidő maximális mértékét határozza meg, a kivívott eredmény fönttartásáért a munkásnak nem kell a jövőben olyan mértékű erőfeszítést kifejtenie, mintha a kérdéses eredményt csak a munkáltató biztosította volna. A munkásság a törvénnyel erős takarít meg, amelyet még el nem ért eredmények kiküzdésére fordíthat. Továbbá a törvény szava több garanciát nyújt, tartósabb szövegből készült, mint a munkáltatóval kötött egyezmény. Gazdasági válság, rossz üzletmenet nem moshatja el egykönnyen. Azonkívül a munkásság ritkán tud egész országra kiterjedő eredményeket kivívni, mozgalmak segítségével. A törvény hatása rendszerint egyenletes, egész országra, egész iparágakra kiterjed. A törvényes munkásvédelem bizonyos mértékben megakadályozza, hogy a fejletlenebb vidék lenyomja a fejlettebb eredményeit. De a fejlettebb, szervezettebb munkásoknak nemcsak oly vidékek munkásainak nyomásaitól kell tartaniok, kiknek ereje, szervezethez nálánál kisebb foku, hanem félnie kell a vele egy műhelyben, egy városban dolgozó, nehezen szervezhető munkáskategóriáktól is. A nők, a gyermekek, a házimunkások, saját erejükkel nem tudják kivívni a maguk védelmét, de a gyengeségük eredményét megéri a szervezett, tanult munkás is. A munkások bizonyos rétegeinek rossz munkafeltételei mindégy nyomják a jobb helyzetben lévők munkafeltételeit. A szervezett munkásnak a leg-

közvetlenebb érdekében is küzdenie kell azért, hogy törvény védje azokat a munkásokat, a munkáltatóval szemben, akik nem tudják magukat megvédeni.

De ha a törvény valamelyes mértékben biztosabb is, mint a kollektív egyezmény, azért valóban nem igen különbözik attól. A munkásvédelmi törvény is a munkásság és az uralkodó osztályok között folyó harc fegyveres békéje; hatása csak akkor van, ha a béke mögött bármely percben harcrakész csoportok vonulnak meg. Azok a munkásvédelmi törvények, melyek nem a munkásság osztályharcából sarjadtak, hanem az uralkodó osztályok egymásközötti harcának vagy jobb belátásának, igen kis mértékben részvételek eredményei, a valóságba alig mentek át. Az első angol gyermekvédelmi törvények majdnem teljesen hatástalanok voltak. S ez nemcsak az iparfelügyelet hiányára vezethető vissza. Az iparfelügyelet igazán csak ott hathatós, ahol a felügyelő felett lebeg a szervezett munkásság felügyelete. Számos amerikai és német iparfelügyelő ismerte már el a törvények végrehajtása s a munkásmozgalom ereje között való szoros kapcsolat szükségességét. Ahol a munkásság erejének félelmet sugalló hatása nem elég nagy, ott az iparfelügyelet törvényes biztosítéka nem sokat ér. De az iparfelügyeletet nemcsak a munkásság erejének tudata javítja, hanem annak fejlesztése a munkásság közreműködése útján intézményes biztosítékokkal is történik. Több állam ipar- és bányafelügyeletében az iparfelügyelő munkáját megkönnyítik, erősítik az iparfelügyelők mellé helyezett munkássegéd-felügyelők és ellenőrző bizottságok. De a munkásság az iparfelügyeletet nem csupán ezen szervek útján teheti hathatósabbá. Igen jelentős szerepe van e téren a szakszervezeteknek, akik tömörkedésükkel hozhatnak az iparfelügyelők tudomására. Olyanokat is, melyekről az egyes munkás, kit az elbocsátás veszedelme fenyeget, följelentést nem tehet.

A román törvényes munkásvédelem rendkívül szegényes és végrehajthatatlan. A román szervezett munkásságnak mindent el kell követnie, hogy a jelenlegi csekély munkásvédelem, míg azt jobb nem váltja fel, szigorúan tartassék be. Munkásoknak s a munkások gyermekeinek életére s egészségére a meglévő munkásvédelem megvalósításának illetve betartásának is lenne bizonyos hatása. A jövő jobb törvényes munkásvédelmének előkészítéséhez tartozik a mai tökéletlen munkásvédelem kiépítése. Ez a feladat pedig a szakszervezeteinkre vár s egységes akarattal és erővel úgy mint külföldi munkástársaink, mi is sokat elérhetünk és megvalósíthatunk.

A választások eredménye: kilenc szociáldemokrata képviselő

Marx mondja egyik művében: „Minden osztályharc egyszersmind politikai harc is“, jelezni akarván ezzel, hogy a munkásosztálynak nemcsak gazdasági, hanem politikai téren is kell küzdenie a mai társadalmi rendszer megváltoztatása érdekében. Amikor politikai harcunk megérlette gyümölcsét: a liberális kormány távozását, a reakció bukását, az elért eredményeket tovább kellett kiszélesbítenie, hogy a demokrácia további fejlődése biztosítható. S amikor ennek érdekében megindult a választási küzdelem, szakszervezeteink és szaktársaink a legnagyobb lelkesedéssel vettek részt e küzdelemben, felismerve e küzdelemnek ama jelentőségét, hogy a munkásosztály politikai győzelme gazdasági téren is kedvezően befolyásolhatja a munkásság érdekeit. Ez a választási harc is meghozta eredményét, amennyiben pártunknak kilenc képviselője jutott be a parlamentbe.

A népakarat nyolcvanszázalékában a választási kartell mellett nyilatkozott meg, a többi pártok mindössze morzsáit kapták a szavazatoknak. A legnagyobb vereség azonban a „Falusi és Városi Dolgozók Blokkja“ cégére alatt működő bolsevista részvénytársaságot érte, amely a legteljesebb agitációs szabadság és a titkos szavazás ellenére sem kapta meg az országosan leadott szavazatok két százalékát, ellenkezőleg még kevesebb szavazatot kapott, mint a múlt évben megtartott választások alkalmával. Ez a vereség nemcsak a blokkot érinti, hanem az ugynevezett „Egységes“ szakszervezeteket is, amelyek minden rendelkezésükre álló eszközzel támogatták a Blokkot. Érzékeny volt ez a vere-

ség Temes megyében, hol a listavezető Müller Kálmán alig felét kapta a múlt évben a Blokk listájára leadott szavazatoknak, továbbá Hunyad megyében, ahol mindössze 594 szavazatot kaptak és Kolozsmegyében, ahol a tavalyi szavazatok egyharmadát kapták. Nagy szavazatvesztése volt a Blokknak Arad, Szatmár és még több megyében. Tordamegyében a lista benyújtásához szükséges husz aláíró sem tudták előkeríteni.

A választások végleges eredményeként az új parlament pártokénti összetétele a következő: Nemzeti-parasztpárt 326, Magyar Párt 16, német kisebbségi párt 12, szociáldemokrata párt 9, liberális párt 13, Averescu-Jorga párt 5 és Lupu pártja 5 mandátum. A leadott szavazatok száma meghaladja a kétfelhányolcszázszázötöt.

A választási kartellnek ezt a fölényes győzelmét a munkásosztály biztosította, amely zárt sorokban vonult a választási urnákhoz. Ezért a győzelemért a vasasszakszervezeteket és a szaktársakat a legnagyobb elismerés illeti, mint amelyek s akik fáradhatatlan agitációval — nagyban hozzájárultak e győzelem biztosításához.

A ruhrvidéki munkáskizárás véget ért

Németország leghatalmasabb ipari gócpontján, négyheti szünetelés után megindult a munka. A kétszázharmincezer vasipari munkás harca a kapitalizmus ellen véget ért. Ez a küzdelem az utóbbi idők leghatalmasabb gazdasági harca volt. Tőke és munka súlyos anyagi áldozatokat hozott érte, amelyek sok millióra rúgnak. S bár ez a harc nem végződött a munkásság teljes győzelmével, de a győzelmi mérleg serpenyője mégis mélyebbre billen a munkásság javára. A harcot tovább folytatni a munkásság részéről nem lett volna taktikus, mert a szervezeten munkások tábora veszélyeztette volna, azt az eredményt, melyet a munka fölvételével elérni sikerült, főleg, hogy ez a szervezetlen tömeg a szervezetek részéről természetesen nem részesülhetett segélyben. A tőkés makacs álláspontjukat épen e szervezetlen tömegekre alapozták. Az érdekelt vasmunkásszervezetek vezetőségének okos és előrelátó taktikája pedig épen abban nyilvánult meg, hogy négyheti kemény kitartás után, amikor látták a szervezetlen munkástömeget kezdő ingadozását, a munka fölvétele mellett döntöttek és ezzel egyrészt keresztülhúzták a tőkés számításait, másrészt a szervezett munkásnak a harc alatt tanúsított magatartása annyira befolyásolta a szervezetlen tömeget, hogy azok nagyrésze már belépett a szervezetbe. A tőkés abban is megleckézették, hogy a négyhetes kizárás olyan nagy anyagi kárt okozott nekik, hogy csaknem elérte azt az összeget, amit a tőkésnek a legfőbb döntés szerint a munkásoknak egy évre fizetni kellett volna, emellett teljesíteniük kell az újabb döntés szerint a béremelést, továbbá a munkaidő megrövidítését és egyéb előnyöket, melyeket a döntés a munkásság részére biztosít.

Figyelemre méltó esetek mutatkoztak ezalatt a négyhetes kizárás alatt más téren is. Így például a ruhrvidéki kereskedők is követelték a kizárás elintézését, mert annak további fenntartása tönkremenetelüket jelenti. A kisebb gyárak, amelyek nagyobb üzemi tőke hiányában nem tudják az üzemi anyagot nagyobb mennyiségben fölhalmozni s ezért kénytelenek voltak szintén beszüntetni üzemeiket, szintén a kizárás sürgős elintézését követelték. A középiparban is türelmetlen kezdett lenni a helyzet, mert ezek viszont nem mertek újabb munkát vállalni, attól való félelmükben, hogy a kapitalisták azért eszközölték a kizárást, hogy ennek ürügye alatt fölemeljék az általuk gyártott anyag árát. Ez talán az első eset, hogy a tőkés elleni harcban a munkások mellé állottak a kispolgári rétegek, kereskedők, a kis- és középzemek munkáltatói, attól a céltól vezettetve, nehogy a falánk nehézipari kapitalizmus felfalja őket.

A harc befejezését döntőbírói ítélet hozta nyugvóponttra. Ezt a rendkívüli hálátlan szerepet Severing belügyminiszter szaktárs vállalta magára, ki a németországi vas- és fémmunkás szövetség vezetőségi tagja. — Amikor e sorokat írjuk, a döntésnek csupán általános és fent említett főbb határozatait ismertek.

Középeurópa kohó- és hengermű munkásaihoz!

Szaktársak!

Elváltársak!

A ruhrvidéki és rajna menti szaktársaink he- tekig tartó gigantikus küzdelme, amelyet feszült figyelemmel kísérték, mert felismerték azt, hogy ez nemcsak a vas- és fémmunkásságnak, ha- nem egyszersmind az egész munkásosztály harca — most formaszertően véget ért.

A valóságban azonban még folytatódik és folytatódnia kell mindaddig, amíg a munkás- osztály jogait eléri. A harcból mindannyian a következő nagy tanulságokat vonhatjuk le:

Feltétlenül zártsorú harci szervezetre van szük- ségünk, hogy a kartellbe tömörült vasipari tö- kével szemben eredményesen fel tudjuk venni a harcot.

A középeurópai nehézasipari munkásság végrehajtóbizottsága kötelességének tartja, hogy köszönetét és elismerését tolmácsolja a német szaktársaknak egységes magatartásuk és szervezeti fegyelmességükért, melyet e nehéz harc alatt tanúsítottak és egyben megállapítja azt, hogy Középeurópa kohóipari és hengermű munkásai e harcokból sokat tanultak.

Hozzátok szóljon azonban legelső szavunk, Hozzátok, kik a rajnavidéki kizsákmányolók, brutális hatalmi öntudatának káros kihatását, valamint annak horderejét ránkvonatkoztatva is láttátok.

Készüljünk fel tehát, hogy valamennyi ve- szélyt, ami érdekeinket fenyegeti, le tudjuk küzdeni.

Az előző évi konferencia által megválasztott végrehajtóbizottság most Prágában ült össze, hogy ismét tanácskozzék a helyzet fölött. A végrehajtóbizottság meg van győződve arról, hogy ha felhív benneiteket, mindig készen vagytok:

a racionalizálás káros kihatása elleni harcba,

a nyolcórás munkanap biztosítására, ott, ahol az veszélyeztetve van és kiküzdésére ott, ahol az még nincsen meg.

A nemzetközi kartellek szorosabb egybe- kapcsolódása szükségessé teszik számunkra is szervezeteink hathatósabb kiépítését.

Hogy harcunknak újabb serkentést adjunk, amely harc oly szükséges szociálpolitikai jo- gunk kivívására, amennyire nélkülözhetetlen a kohó- és hengerműmunkások összességének érdekei védelmére, továbbá, hogy a világ és a munkásosztály ellenfeleinek megmutathassuk, hogy állandóan résen állunk, ezért elhatároztuk, hogy

Brünnben 1929. évi március 2. és 3-ára konferenciára

hívjuk egybe Ausztria, Csehszlovákia, Magyar- ország, Lengyelország, Románia és Jugoszlávia kohó és hengermű nehézipari munkásait.

A konferencia napirendje:

1. A végrehajtóbizottság jelentése.
2. A középeurópai nehézasipar helyzete (a német harc tanulságai).
3. A nehézasipari munkások szervezeti, bér- és szociálpolitikai helyzete.
4. A végrehajtóbizottság újjáválasztása.
5. Különféle.

Elvárjuk, hogy mindenhol eleget tegyenek e felhívásnak. Az országos szervezetek álla- pítják meg a kiküldetés feltételeit és szétküldik a megfelelő kérdőíveket. Fel kell tehát készülni a harcra a siker biztosítása érdekében.

Számítunk rátok.

A középeurópai nehézasipari munkások végrehajtóbizottsága.

Az ötnapos munkahét. A newyorki építő- munkások szakszervezeti szövetsége Newyork 150.000 építőmunkása részére az ötnapos mun- kahetet (40 óra), valamint 10 százalékos bér- javítást követel. A bérjavítás azt célozza, hogy az ötnapos munkahét mellett ne csökkenjen a kereset. *Kanadában* az országos szakszervezeti kongresszus, melyen 400 delegált vett részt, a heti 44 órás munkahét követelése mellett foglalt állást, vagyis a *heti ötnapos munkahét* mellett. A javaslat indokolása kimondja, hogy „a mun- kásoknak joguk van a heti 44 órás munka- időre, mert a fokozott termelés mellett a mun- kások munkaereje rendkívüli módon igénybe- vétetik”.

Északamerika vasmunkás szövetségei

A szövetségek viszonya a vasas Internacionáléhoz

Az amerikai szakszervezeti szövetség köte- lékébe 107 országos szövetség tartozik s ezek- nek taglétszáma 2,896.000. A vasmunkás szö- vetségek száma 21 és azok taglétszáma 433,700, vagyis 15 százaléka a szervezett összmunkás- ságnak. A 433,700 szervezett vasmunkás szakmai megoszlása a következő:

Szövetség neve	Taglétszám	
	1927	1928
Elektrotechnikai munkások szövetsége	142.000	142.000
Géglakatos munkások szövetsége . . .	72.300	74.500
Csőlerakó munkások szövetsége . . .	45.000	45.000
Gépépítő munkások szövetsége . . .	30.200	32.000
Formázó munkások szövetsége . . .	26.500	23.200
Bádogos munkások szövetsége . . .	25.000	25.000
Vasszerkezetépítő munkások szövets.	21.300	20.700
Hajóépítő és kazánkovács munkások szövetsége	14.800	17.100
Fűtő munkások szövetsége	8.300	8.300
Mintaasztalos munkások szövetsége	7.000	7.000
Üzemkovács munkások szövetsége . . .	5.000	5.000
Öntő munkások szövetsége	3.500	3.500
Technikai rajzoló munkások szövets.	1.900	1.900
Kályhakészítő munkások szövetsége . .	1.000	1.000
Felvonókészüléképítő munkások szöv.	10.200	10.200
Kohómunkások szövetsége	9.900	9.000
Patkolókovács munkások szövetsége	1.200	900
Ékszerész munkások szövetsége . . .	600	900
Sodronykészítő munkások szövetsége	400	400
Vésnök munkások szövetsége	100	100
Összesen	432.200	433.700

Ez a taglétszám a szakszervezeti szövetség évi jelentésében van kimutatva, tehát a tényle- gesen fizető taglétszámot jelzi. Valóságban a taglétszám nagyobb lehet, mert a szövetség pénztárába csupán olyan tagok járuléka fol- ynak be, akik nem betegek, nem munkanélküliek és nem sztrájkolnak.

Amint látható, a vasmunkásszervezetek tag- létszáma egy év alatt alig változott, mindössze 1500 új taggal emelkedett. És ez a csekély tag- létszámamelés jó üzemenet közepette van. Különösen föltűnő, hogy a kohómunkások szö- vetsége mindössze 9000 tagot számlál. — Az automobiliparnál is ez a helyzet, noha ez nem mutatkozik annyira kirívóan. Az automobilipar munkásai a gépépítő munkásszövetséghez tar- toznak és nagyon kevés tagja van a nagy autó- üzemeiktől. Hogy így van, nem a szövetségen mulott. Néhány évvel ezelőtt, hatalmas tag- toborzó akció lett folyamatba téve gyűlésekkel, megkapó szervezett röpcékkel, de nem volt ered- mény. A szervezett vasmunkásoknál az a hely- zet Amerikában is, mint másutt, hogy nem fér- közhetnek a nagy iparüzemekben dolgozó szak- társaik közé, amint azt a kohómunkások, textilmunkások, autómunkások csekély taglé- tszáma igazolja. Ennek indokolása nem tartozik szorosan e tárgyhoz.

A 21 vasmunkásszervezetből az első 15 az amerikai szakszervezeti szövetség keretébe tar- tozó *vasmunkáskartell*hez tartozik. Valahányszor a szakszervezeti kongresszus összeül, egybe- gyűlnek e kartell delegátusai is, hogy közös ügyeiket megtanácskozzák. Ez megtörtént 1928 november hó folyamán is, amikor New-Orleans- ban gyűltek össze. A tanácskozásról fölvert jegyzőkönyvben nem foglaltatik olyan érdem- leges dolog, ami érdekelhetné az európai vas- munkásokat. Csupán egy dolog említésreméltó, az, mely a kartell viszonyát a vasas Interna- cionáléhoz megemlíti.

Amint ismeretes, ez internacionáléhoz csupán a gépépítő szervezet tartozik. A mintázómunkások szövetsége és az európai legtöbb vasmunkás- szövetség között kölcsönösségi egyezmény áll fenn. A többi amerikai szövetség távollattja magát a vasas internacionálétól. A New-Orleans- ban megtartott konferencián ez a kérdés ismét napirenden szerepelt. A kartell elnökének évi jelentésében az foglaltatik, hogy a vasas inter- nacionáléhoz való csatlakozás ügyeivel már az azelőtti évben, Los Angelesben megtartott kon- ferencia foglalkozott, John Coefild szaktárs jelen- tése alapján, melyet Coefild szaktárs tett, mint résztvevője a Párisban megtartott nemzetközi vasaskongresszusnak. Az elnöki jelentés szerint a csatlakozás fölötti végleges döntés a *kartell* elnökségének lett fenntartva, amely határozatilag kimondotta: „hogy a jelenben a csatlakozás nem tanácsos”, ez a határozat indokailt egye- temben a vasas internacionálénak elküldött.

Az indok a következő: „a kedvezőtlen gazdasági helyzet, helyesebben a szövetségek kedvezőtlen anyagi helyzete, továbbá a munkáltatók erőteljes támadása a szervezetek ellen, egyelőre nem teszi lehetővé a csatlakozást. Ebben az internacio- náléval fenntartandó a legbarátságosabb össze- kötöttség”. Erre a levélre *Ilg* nemzetközi titkár szaktárs válaszolt, kijelentvén: „alaptalan a szövetségek ama félelme, hogy a csatlakozás befolyásolná függetlenségüket, továbbá vázolja azokat az előnyöket is, melyeket az internacio- náléhoz való tartozás jelent, szemben az ennek érdekében hozandó anyagi áldozattal. *Ilg* szak- társ olyan elmésen és meggyőzően mutatott rá a csatlakozás jelentőségére, figyelembe véve az amerikai szakszervezeti mozgalom sajátosságait, hogy a levélváltás után a csatlakozás szüksé- gességének felismerése az amerikai szaktársak körében is élénkebb lett és annak tényleges megvalósulásáig még szorosabb és barátságos- sabb érintkezés áll fenn. Ha mindez kevésnek is látszik, mégis annyi, amennyit elérhetővé tett az amerikai szervezetek sajátos viszonyai.

Fritz Kummer.

Ujra megalakult a vajdahunyadi csoport

A vajdahunyadi csoport az 1920. évi általá- nos sztrájk óta nem kezdhetette meg a működését. Mint az ország más részeiben, úgy ott is 1920- ban a hatóságok a sztrájkot a legbrutálisabb eszközökkel verték le. A csoport helyiségét le- zárták és több elvtársunkat börtönbe vetettek. Bár több alkalommal történt kísérlet a szervezet újbóli megalakítására, de mindannyiszor lehetet- lenségekbe ütközött, mert a hatóságok és a gyár igazgatósága a legnagyobb terrort fejtették ki minden ilyen megmozdulással szemben. A mun- kásság félrevezetésére és egy pár szolgálékú csahos kitarására az igazgatóság és hatóságok támogatásával sárga szervezet alakult, melynek fennállása biztosítva is volt egész a liberális rendszer bukásáig, vagyis addig, amíg terrorral, elbocsájtással, szuronnal és minden elképzel- hető eszközökkel a szabad mozgást és gondol- kodást guzsba lehetett tartani. Ilyen körülmények közt létrejött megélhetési és kereseti viszonyokat el lehet képzelni. Az ország területén rosszabb és nyomorultabb sorsban munkásság nem él, mint Vajdahunyadon. Amire legközelebb még ki fogunk térni.

A liberális rezsim nyomása alól felszabadulva, a vajdahunyadi szaktársaink örömmel ragadták meg az alkalmat, hogy osztályharcos szervezettük újra kiépítsék. Az alakuló gyűlésüket dec. hó 22-én tartották meg a munkástársak nagy- számú részvétele mellett. A szövetség képvisel- tében megjelent Gârboveanu Simion szaktárs tartalmas beszédben ismertette a munkásság gazdasági és politikai helyzetét és azokat a célokat, amelyekért harcolnunk kell, hogy a proletáriátus helyzetét jobbra és elviselhetőbbé tehesük. Többek felszólalása után a jelen volt szaktársak egyhangulag mondták ki a csoport megalakulását és az új vezetőségbe a következő szaktársakat választották meg:

Elnök: Ivas János, alelnök: Contian Károly, jegyző: Costa Simon, pénztáros: Ormos Con- stantin, vezetőségi tagok: Oprea János, Lukács Joachim, Oravetz Vencel, Oprea Petru, Mezei Joan, Ajtai Ernő, Zékány András, póttagok: Kőműves Albert, Bobránczki József, Boér Mi- hály. Ellenőrzőbizottsági tagok: Szombat Lajos, Herlea Aurel, Plánicsek Károly, póttagok: Pasc János, Orascovic August.

Szövetségünk részéről e helyen is szeretet- tel üdvözljük vajdahunyadi szaktársainkat, aki- ket eddig is a reakció büns keze akadályozott meg, hogy sorainkban harcoljanak a munkás- osztály igaz ügyéért, egy jobb és boldogabb jövőért. Meg vagyunk róla győződve, hogy ki- tartó, harcra katonái lesznek szervezetünknek és biztosítjuk, hogy Románia szervezett mun- kásságát mindig maguk mellett fogjuk találni, támogatni és segíteni fogjuk mindig, amikor erre szükségük lesz.

Felhívás. Kérjük a csoport vezetőségeket, hogy a december havi elszámolást legkésőbb ez év ja- nuár hó 15.-ig feltétlenül küldjék be, mert a központi könyvelést 20 án kénytelenek vagyunk lezárni. Azon csoportok, amelyek ez ideig az elszámolást nem kül- dik be, azok az 1928. évi zárszámadásban és jelentésben csak hiányosan szerepelhetnek.

A központi titkárság.

A cluji csoport munkaprogramja

A szakszervezetek kifejlődésének egyik igen nagy gátló akadályát képezte az egyesülési és gyülekezési jog hiánya. Az ostromállapot alatt engedély nélkül nem lehetett taggyűléseket, de nagyon sok esetben még vezetőségi üléseket sem tartani. Az engedélyek megszerzése körül mennyi akadállyal és rosszakarattal lehetett találkozni, azt csak azok tudják, akiknek ebben el kellett járniuk. Sok olyan szervezetet lehetne felsorolni, ahol egész éven keresztül nem lehetett egyetlen gyűlést sem tartani, mert a különböző hatóságok mindig találtak ürügyet az engedély megtagadására. Most azonban, hogy a nehéz lidércnyomás alól felszabadultak a szervezetek, lázas tevékenységet lehet tapasztalni az egész vonalon a csoportvezetőségek részéről. Így a kolozsvári csoport vezetősége a következő munkaprogramot dolgozta ki, melyet a csoport tagjainak informálása szempontjából közlünk:

Minden hónap elseje és tizenötödike után következő pénteken vezetőségi ülés,
minden második szerdán szervezőbizottsági ülés,
minden második szerdán oktató előadás,
minden hónap első csütörtökjén Renner-gyári vasas értekezlet,
minden hónap második csütörtökjén villamosmű értekezlet,
minden hónap harmadik csütörtökjén kőipari víz- és villanyszerelők értekezlete,
minden hónap utolsó csütörtökjén dohánygyári vasasok értekezlete,
minden hónap első keddjén városi vízmű értekezlete,
minden szerdán este fél 6 órától 7-ig, szombat este 5—7-ig pénztár és könyvtárórák vannak.

Munkánélküli jelentkezés és közvetítés minden hétköznap reggel 8—10.
 Ilyen programnak és munkabeosztásnak a kidolgozását és rendszeresítését ajánlatosnak tartjuk mindazon csoportoknál, ahol az még nincs meg, természetesen mindenhol alkalmazkodva a saját viszonyaikhoz.

Taggyűlés Vulkánban

A vulkáni vasascsoport dec. 23-án taggyűlést tartott a tagok nagyszámú részvétele mellett.

A gyűlést Csegezi elnök szaktárs nyitotta meg, foglalkozva a mozgalmi helyzet ismertetésével. Beszédében hangsúlyozta a szervezkedés fontosságát és a szervezethez épített küzdelmek szép eredményére mutatott rá, amelyek köszönhetőek voltak a napokban kifizetett vasárnapi százaléknak is, amit a munkaadók kifizetni nem akartak. Több szaktárs felszólalása után a taggyűlés súlyosan elítélte a hosszú évek óta szervezetlenül álló munkások távolmaradását a szervezettől, miáltal a szervezett munkásság nehéz küzdelme eredményeit nyomorult heremódjára élvezték, sőt alattomban egyesek, hogy szervezetenlenségük bűnét elhárítsák magukról, állandóan rágalmazták úgy a szervezeteket, mint azoknak becsületes vezetőit, akik mindenkiért a liberális szuronyok és szigurancák üldözései alatt is harcoltak bátran, önzetlenül a munkásság érdekében.

A taggyűlés elhatározta, hogy a még szervezetlen munkásokat fel kell szólítani szervezkedésre és akik szervezkedni nem akarnak, azokkal szemben a szervezethez fegyverét fogják alkalmazni.

Fancsali szaktárs elítélő szavakkal ismertette az utóbbi időben egyeseknek a szervezet ellenes munkáját. A többek között az egyik főszóvivő is rágalmazó, egy Máriás nevű krónikus szervezetenlenségben szenvedő vasmunkás. Egyben indítványozza, hogy a helyzet tisztázása érdekében a taggyűlés utasítsa Máriást (aki saját bevallása szerint elismerte többek előtt, hogy nagyon tévedett, amikor rágalmazott), hogy egy nyilatkozatot írjon alá tévedéséről és kérjen bocsánatot mindazoktól, akikre vonatkoztak rágalmai. A taggyűlés több helyeslő hozzászólás után az indítványt egyhangulag elfogadta. Máriás a taggyűlés határozatát nem respektálta, a nyilatkozatot aláírni nem akarta, ezért a szabályok értelmében a tagok sorából, ahová egy hét előtt lépett be, kizáratták.

A taggyűlés a január 14-iki bértárgyalásokra, mint megbízottakat Csegezi és Vuzdogán elvtársakat választotta meg, Szemelhoffer elvtárral együtt. — A taggyűlés lelkes hangulatban Csegezi szaktárs zárószavával ért véget.

Különbéle közlemények

A kapitalizmus képviselője az angol parlamentben. Az angol munkáspárt érdekes adatokat közöl arra vonatkozólag, hogy az angol parlamentben milyen hatalmas képvisellel rendelkezik a kapitalizmus. Az angol kormány-párti képviselők 693 vállalatot képviselnek oly értelemben, hogy e vállalatoknak részben részvényesei, részben igazgatói a képviselők. Ezek közül a vasiparnak 30 képviselője van a jármű építőüzemeknek, 38 az elektrotechnikai üzemeknek. Ezek között számosan vannak olyanok is, akik 10—15 tisztséget töltenek be a különböző iparvállalatoknál.

Gazdasági békekonferencia Svédországban. Amint ismeretes, az angol kapitalisták annakidején konferenciára hívták meg a munkásság gazdasági szervezeteinek képviselőit annak érdekében, hogy a gazdasági ellentétek elkerülése végett közös módozatokat találjanak. A konferencia természetesen eredménytelenül végződött, mivelhogy a kapitalizmus és a munkásság közötti felmerülő gazdasági ellentétek megszüntetésére, a mai termelési rendszer keretein belül, nem lehet megoldást találni. Ujabbban a svédországi kapitalisták hasonló kísérletet tettek szintén eredmény nélkül, mivel a termelésre befolyást a munkásság csupán szakszervezetei útján gyakorolhat, de semmi esetre sem a munkáltatókkal való megállapodás alapján, mivel azokkal az alapvető kérdésekben megállapodni nem lehet.

Gazdasági harcok által elveszített munkanapok száma Németországban. A kapitalista termelőrendszer tele van ellenmondásokkal. Ezeknek egyike az is, amíg egyrészt a kapitalizmus racionalizálási módszerekkel igyekszik fokozni a termelést, másrészt viszont az előidézett munkakonfliktusokkal súlyos veszteséget okoz a termelésnek. Németországban például az év első felében, sztrájk és kizárás következtében 3 millió 120.000 munkanap veszteséget szenvedett a gazdasági élet. Ez a veszteség az év végéig tetemesen fokozódik, ha tekintetbe vesszük a legutóbbi vasipari munkáskizárást. Ausztriában a múlt évben a munkanapvesztés 475.857 munkanap. Ebből a vasipar 136.325 munkanapvesztéséget szenvedett.

Racionalizálás és munkásság. Az ipari átalakulás, mely racionalizálás címen megy végbe, élenként foglalkoztatja a nagyipari államok munkásszakszervezeteit. Az osztrák ipari alkalmazottak szövetsége bizottságot küldött ki e kérdés tanulmányozására. A bizottság tapasztalatairól jelentést tett közzé, mely nagyon érdekes adatokat tartalmaz arra vonatkozólag, hogy a racionalizálásnak milyen súlyos következményei vannak a munkásságra. Többek között a következő adatokat tartalmazza a jelentés: Az egyik fémipariüzemben az 1913 évben 1480 munkás előállított egy bizonyos tömegcikkből hárommillió darabot. Ugyanebben az üzemben, az üzem racionalizálása után, ugyanabból a tömegcikkből 357 munkás előállított 5 millió 800 ezer darabot. Egy vegyipari üzemben 1922—1928 években a munkáslétszám 10—15 százalékkal lett csökkentve, ugyanakkor a termelés 75 százalékkal emelkedett. Jellemző, hogy ebben az üzemben a technikai berendezés változatlan maradt és a termelés óriásu arányú emelkedését kizárólag a munka menetének racionalizálása útján idézte elő. Egy másik vegyipari üzemben, amelyben a technikai berendezés is megújítva lett, 10—15 százalékos munkáslétszám csökkenés ellenére, a termelés 119 százalékkal emelkedett. A tanulmányi bizottság tapasztalatainak végkövetkeztetését ebben foglaljuk össze: Mindenütt megállapítható a munkamenetének rendkívüli intenzitása és ugyanakkor a termelt áru arányához mérten erősen csökken a ráeső munkabér, vagyis a nyereség óriási módon emelkedik. A racionalizálás főleg az idősebb munkásokat sújtja, mert a leépítés alkalmával ezek bocsáttattak el elsősorban.

Munkáskonfliktusok az Egyesült Államokban. Hivatalos statisztika szerint az Egyesült Államokban az utóbbi 13 év alatt 29.595 sztrájk és kizárás történt, amelyekben 15 millió 871.038 munkás vett részt. A konfliktusokkal kapcsolatos veszteségek, érve ez alatt úgy a munkáltatók, mint a munkások és a gazdasági életet ért veszteség 15 milliárd dollárra tehető, vagyis 2475 milliárd lejre.

A csehszlovák testvérszövetség helyzetjelentése. Prágában tartotta a csehszlovák testvérszövetség választmányi ülését, melyen a szövetség ezévi működéséről részletes jelentést tétetett. A jelentés szerint 180—200 ezer vasipari munkás részére sikerült biztosítani átlagos 8 százalékos béremelést, ami 120 millió csehszlovák koronának felel meg, pénzben kifejezve. Lehetett volna ennél kedvezőbb eredményt is elérni, ha a szervezet munkásság erőviszonyai kedvezőbbek lennének. A csehszlovák vasipari munkásság ugyanis hat szakszervezetben van elaprózva, de e hat szervezet taglétszáma együttesen sem képezi felét a csehszlovák vasiparban foglalkoztatott munkások számának. 1927. október 1—1928 szeptember 30. bezárólag 267 munkakonfliktus volt, amely 3481 üzemre terjedt ki és 303.306 munkásra terjedt ki. Ebből eredménytelenül végződött 11 mozgalom, 622 résztvevővel. Megegyezéssel végződött 195 konfliktus, mely 3198 üzemre terjedt ki. A konfliktusokban résztvett 303.306 munkásból a vas- és fémmunkásszövetséghez tartozott: 99.568, más szövetséghez 46 876. a konfliktusokban résztvett munkások számának fele volt tehát mindössze szervezett. Összesen megkötött, illetőleg megújított 151 kollektív szerződés, 2582 üzem és 277.414 érdekelt munkásra kiterjedően. A szövetség úgy anyagilag, mint szervezetenként is jelentékenyen megerősödött ez évben. A szövetség készpénz vagyona 16 millió csehszlovák és számos ingatlan. Az év háromnegyedében összesen 8000 új tag iratkozott be.

Lengyelország üvegipara. Lengyelországban 47 üvegiparüzem van, amelyek teljes munkáslétszámmal dolgoznak. Ez üzemekben 16.000 munkás van foglalkoztatva, ezek között 7000 szakmunkás. Az elmúlt évben a termelt áruk értéke 300 millió zlotyot tett ki. A palackgyártással foglalkozó üzemek 90 millió palackot állítottak elő. Homoru üveggyártással 14 gyár foglalkozik, míg táblaüveg gyártással 6 üzem. A gyártott áruk piacai a Balkánállamok, Oroszország, és az északi államok.

Felhívás. Winzenz Grund, Hochenbuchban (Csehszlovákia) született, foglalkozása vasöntő, a Csehszlovák szövetségnek (Komotau) volt tagja. E szövetség által kiállított tagkönyvvel jött Romániába. Tagkönyvét egy Spindler nevű vasöntő elulajdonította. Felhívjuk a csoportok vezetőségét, ha ilyen könyvvel valaki segély felvételre jelentkezik, azt ne fizessék ki, hanem azonnal jelentsék a központi titkárságnak, valamint a könyvét is vegyék el és küldjék azt is hozzánk be. *Központi titkárság.*

Köszönetnyilvánítás. Alulírott özv. András Lajosné és a hátramaradt 4 árva köszönetet mondunk mindazon Lupényban dolgozó vasmunkásoknak, kik a férjem elhalálása alkalmával anyagi segélyben részesítették a hátramaradt árvaikat. — Lupény, 1928 okt. 23-án.

özv. András Lajosné.

Köszönetnyilvánítás. Alulírott özv. Kajtár Gyuláné és hátramaradt árva köszönetet mondunk mindazon központi műhelyben dolgozó vasmunkásoknak, akik férjem elhalálása alkalmával segélyben részesítették bennünket. — Lupény, 1928 október 17-én.

özv. Kajtár Gyuláné.

Bucsuzás. E helyen veszek búcsút mindazon szak-társaimtól, aiktől személyesen nem vehettem búcsút Magyarországra való elköltözésem alkalmával. — Dicsőszentmárton, 1928 dec. hó. *Timkó István.*

Nyilatkozat. Alulírott elismerem, hogy a Lupeni csoport vezetősége ellen vétettem, amiért e helyen is legnagyobb sajnálatomat fejezem ki. Igérem, hogy a jövőben hasonló eset megismétlődésétől tartózkodni fogok, kérem a Vas- és Fémmunkás Szövetséget, hogy engem a lupeni csoport tagjai sorába visszavenni szíveskedjék. A szövetség alapszabályait rámnézve is kötelezőnek elismerem és a jövőben hűséges tag kívánok lenni. *Závoian Petru.* — Előttünk mint tanuk: *Tamási Sándor, Baumann Titusz.*

Nyilatkozat. Alulírottak bocsánatot kérünk a cluji Renner-börgyárban dolgozó, valamint az összes szervezett vasmunkásoktól, miért az 1928 február havi bérmozgalomban őket gyáván hátbatámadtuk, ünnepelesen megigérjük, hogy a jövőben hasonló cselekedetektől legmesszebbmenőleg tartózkodni fogunk. Egyben köszönetet mondunk Szövetségünk központi vezetőségének, hogy lojális határozatukkal lehetőséget adtak arra, hogy visszatérhessünk a becsületes szervezett munkások sorába. — Cluj, 1925. november hó 14-én. *Vass Jenő sk., Kovács Kurron András sk., Villanyszerelő. Előttünk mint tanuk: Muschitz József sk., Varga András sk.*

Felolvas szerkesztő: Bartalls Sándor.
 Kiadó: A Romániai Vas-, Fém- és Vegyipari Munkások Szövetsége

Gutenberg-könyvnyomda Cluj